Zprávy *památkové péče*

85 / 2025 / 4

Historická kulturní krajina jako téma výzkumných projektů NAKI

Karel KUČA

DOI: https://doi.org/10.56112/zpp.2025.4.03

Abstrakt: *Mezioborový výzkum historické kulturní krajiny v České republice je od roku 2012 realizován v rámci čtyř navazujících projektů Národní a kulturní identity (dále „NAKI“) ve spolupráci Výzkumného ústavu Silva Tarouca pro krajinu a okrasné zahradnictví, v. v. i. (dále „VÚKOZ“, od roku 2025 Výzkumný ústav pro krajinu), Fakulty stavební Českého vysokého učení technického (dále „ČVUT“), Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity (dále „MENDELU“) v Brně a Lednici a u prvních dvou i Národního památkového ústavu (dále „NPÚ“). Článek představuje jejich hlavní výsledky a souhrnně zasazuje vybrané výstupy do kontextu současné památkové péče. První projekt se zaměřil na zmapování existujících krajinných památkových zón, druhý na typologii historické kulturní krajiny, třetí na metodiku identifikace a klasifikace území s krajinnými hodnotami a čtvrtý na téma historické kulturní krajiny v ohrožení. Již dokončeným výstupem posledně uvedeného projektu je vymezení cenných území historické kulturní krajiny v České republice, která nejsou chráněna podle památkového zákona. Téma je předmětem samostatného článku v tomto čísle Zpráv památkové péče. Vybrané výstupy všech čtyř projektů – i související aktivity – tvoří logický a provázaný systém, zaměřený i na praktické potřeby památkové ochrany historické kulturní krajiny. Takto uceleně dosud nebyl tento systém v rámci ZPP představen.*

Klíčová slova: historická kulturní krajina; památková péče; projekty NAKI; typologie krajiny; identifikace a klasifikace krajinných hodnot; krajina v ohrožení

The Historical Cultural Landscape as a Theme of NAKI Research Projects

Abstract: *Interdisciplinary research on the historical cultural landscape in the Czech Republic has been conducted since 2012 as part of four consecutive National and Cultural Identity (hereinafter “NAKI”) projects in collaboration with the Silva Tarouca Research Institute for Landscape and Ornamental Horticulture (hereinafter “VÚKOZ”, since 2025 the Research Institute for Landscape), the Faculty of Civil Engineering of the Czech Technical University (hereinafter “CTU”), the Faculty of Horticulture of Mendel University (hereinafter “MENDELU”) in Brno and Lednice, and, for the first two, also the National Heritage Institute (hereinafter “NHI”). This article presents their main results and summarizes selected outputs within the context of contemporary heritage conservation. The first project focused on mapping existing landscape heritage zones, the second on the typology of the historical cultural landscape, the third on the methodology for identifying and classifying areas with landscape values, and the fourth on the topic of historical cultural landscapes at risk. A completed output of the latter project is the delineation of valuable areas of the historical cultural landscape in the Czech Republic that are not protected under the Heritage Act. This topic is the subject of a separate article in this issue of Czech Journal of Historical Heritage Preservation. Selected outputs from all four projects (as well as related activities) form a logical and interconnected system focused on the practical needs of heritage protection for the historical cultural landscape. This system has not yet been presented in such a comprehensive manner within the framework of this publication (ZPP).*

Keywords: historical cultural landscape; heritage conservation; NAKI projects; landscape typology; identification and classification of landscape values; landscape at risk

Na území České republiky se v současné době (2025) nachází 28 krajinných památkových zón (dále „KPZ“) různého charakteru a velikosti. První dvě byly vyhlášeny již v roce 1992 (Bojiště u Slavkova, Lednicko-valtický areál), nejvíce (15) zón bylo vyhlášeno v roce 1996 a další pak přibyly v letech 2002, 2014, 2015, 2020, 2021 a 2024. V prvních skupinách šlo především o komponovanou krajinu a území bojišť, později také o další typy: obecnou organicky vyvinutou krajinu (Bečovsko), krajinu hlubinné těžby (čtyři kulturní krajiny v rámci Hornického regionu Erzgebirge/Krušnohoří), krajinu vrchnostenských sídel a dvorů (Kladrubské Polabí), krajinu obor a lesů (Kladská), krajinu chmelnic (Žatecká chmelařská krajina) či krajinu strukturálně výrazných plužin (Pravětín-Sklář-Veselka). V některých KPZ jsou zastoupeny i další typy historické kulturní krajiny.

Na půdě odborných pracovišť památkové péče (před jejich sloučením do nynějšího Národního památkového ústavu) bylo na konci 90. let 20. století pod vedením Boženy Pacákové zpracováno kolem 50 dalších návrhů krajinných

1

2

Obr. 1. *KPZ Lednicko-valtický areál. Zámecký rybník s minaretem v zámeckém parku v Lednici je vynikajícím příkladem idealizované „přírodní“ krajiny. Foto: Karel Kuča, 2013.*

Obr. 2. *KPZ Lednicko-valtický areál. Památník otci a bratřím nad Valticemi je krajinnou dominantou zdejší idealizované „přírodní“ krajiny. Foto: Karel Kuča, 2014.*

památkových zón, které byly souhrnně zaslány Ministerstvu kultury v roce 2000 včetně návrhu související metodiky pro péči o tato území, ale žádný z nich nebyl tehdy realizován.

KPZ Lednicko-valtický areál je od roku 1996 památkou světového dědictví UNESCO s názvem Kulturní krajina Lednice-Valtice,[1] KPZ Žatecká chmelařská krajina je od roku 2023 rovněž součástí památky světového dědictví Žatec a krajina žateckého chmele. Již od roku 2019 jsou nejcennější části krušnohorských hornických KPZ součástmi mezinárodní sériové památky světového dědictví Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří a jádro KPZ Kladrubské Polabí tvoří součást památky světového dědictví Krajina pro chov a výcvik ceremoniálních kočárových koní v Kladrubech nad Labem.[2]

Lze říci, že krajinné památkové zóny tvoří důležitou součást památkového fondu České republiky, třebaže v souhrnu pokrývají jen velmi malou část území. Dlouho šlo o kategorii málo známou a zpracovanou. Hranice (polygony) KPZ sice jsou – tak jako všechny ostatní součásti Ústředního seznamu nemovitých kulturních

■ Poznámky

1 Https://whc.unesco.org/en/list/763, vyhledáno 11. 11. 2025.

2 Ve všech uvedených případech platí, že ochrana území formou KPZ byla vyhlášena právě v souvislosti s připravovanými nominacemi na Seznam světového dědictví UNESCO.

památek – dostupné v mapových aplikacích Geoportálu NPÚ[3] a kromě nejnovějších i na geoportálu mapy.com, ale tento informační zdroj je dosud obecně málo znám a využíván.[4]

První projekt

Logickým hlavním cílem prvního řešeného projektu[5] se proto stalo podrobné zmapování a představení všech krajinných památkových zón na území České republiky. Kromě řady článků, map s odborným obsahem a metodik se nejobsáhlejším a hlavním výsledkem stala obsáhlá publikace *Krajinné památkové zóny České republiky*,[6] vydaná v roce 2015, která podrobně představuje vývoj a charakter všech tehdejších 24 KPZ[7] včetně obsáhlého doprovodu vedut, fotografií (včetně leteckých) a historických i aktuálních map. Kniha také obsahuje přehlednou mapu s vyznačením území chráněných z titulu zákona o ochraně přírody a krajiny, tedy maloplošných zvláště chráněných území, dále národních parků, chráněných krajinných oblastí, ptačích oblastí soustavy Natura 2000, evropsky významných oblastí soustavy Natura 2000 a také přírodních parků vymezených pro ochranu krajinného rázu. S ohledem na rozpočtové souvislosti a limity využití některých ilustrací z externích zdrojů však byla publikace koncipována jako neprodejná, takže její dostupnost je značně limitovaná. Neprodejnost této knihy rovněž eliminovala administrativní dopady řešení případných výnosů z prodeje, neboť jde o výstup kolektivu čtyř subjektů.

S problematikou krajinných památkových zón, jejich vyhlašování a ochrany úzce souvisejí změny legislativy, které byly zčásti iniciovány autorem tohoto článku na základě prohloubeného poznání představeného typu plošné památkové ochrany v rámci výše zmíněného projektu, a později i projektů navazujících (zejména typologie historické kulturní krajiny). Rovněž je nutné připomenout, že památkový zákon přímo nespecifikuje detaily péče pro různé typy památkových rezervací a památkových zón (které podle tohoto hlediska ani nerozlišuje), ale v praxi je nezbytné dobře znát měřítko chráněných území a hodnoty, pro které jsou chráněny, a podle toho pak požadavky památkové péče formulovat a zdůvodňovat. Právě KPZ obvykle představují rozsáhlá území, která mají jiný charakter než „sídelní“ památkové rezervace a památkové zóny. Předmětem památkové péče je zde totiž především kulturní krajina a její historické struktury, popřípadě krajinné uplatnění vybraných významných staveb, zatímco zástavba sídel v KPZ většinou nevykazuje významné památkové hodnoty. Podle památkového zákona se však památková péče musí i na území KPZ vyjadřovat ke všem nemovitostem, které nejsou nemovitou kulturní památkou, a to k pracím, které jsou vyjmenovány v § 14 odst. 2 památkového zákona, což zatěžuje jak památkovou péči, tak vlastníky. Přitom právě v případě KPZ je tato zátěž neúměrnou administrativní agendou ze všech typů chráněných území největší.

Úlevu od agendy, která není z hlediska památkových hodnot podstatná, sledovala již novela památkového zákona z roku 2008, která zavedla v novém § 6a institut tzv. plánů ochrany památkových rezervací a památkových zón. Návazně byla vydána vyhláška Ministerstva kultury č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón. V roce 2012 byla na webu Ministerstva kultury zveřejněna i metodika pro plány ochrany[8] (nyní již neplatná, viz dále).

Ve skutečnosti však k výraznější výluce povinnosti vést správní řízení výkonným orgánem památkové péče nedošlo, neboť plány ochrany v následujícím období vznikly jen pro několik málo památkových zón (výhradně městských). Příčinou bylo asi z velké části obecně nízké povědomí dotčených obcí, měst a krajů o institutu plánu ochrany a jeho výhodách, možná však i náročnost zpracování, kdy uvedená vyhláška č. 420/2008 Sb. vyžadovala úplné výčty všech nemovitostí (staveb i pozemků) s údaji katastru nemovitostí v chráněném území. V případě KPZ tak byla aplikace plánů ochrany prakticky vyloučena, neboť zejména na nelesní půdě nyní existují tisíce či desetitisíce často drobných parcel. Tudíž vytvoření, kontrola a následná aplikace úplných výčtů takových nemovitostí do tabulek podle zmíněné vyhlášky nebyly vůbec reálné. Fakt, že specifika KPZ jakožto poměrně rozsáhlých území, jejichž předmět ochrany se týká zejména znaků historické kulturní krajiny, nebyla při přípravě této legislativy doceněna, dokládá i to, že vyhláška podle své textace prakticky neumožňovala v plánu ochrany vyznačit většinu znaků historické kulturní krajiny nestavební povahy, které přitom tvoří její podstatu. Dle vyhlášky bylo nutné (kromě kulturních památek a národních kulturních památek) zakreslovat jen stavby podle jednotlivých sledovaných jevů územně analytických podkladů (dále „ÚAP“) podle tehdejší legislativy na úseku stavebního práva.[9]

Zásadní zlepšení pro plány ochrany ve smyslu § 6a památkového zákona obecně přinesla až novela uvedené vyhlášky. Novelizovaná vyhláška Ministerstva kultury č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón, ve znění vyhlášky č. 3/2023 Sb.,[10] se již řídí podobnou logikou jako u územních a regulačních plánů, kdy výkresová část má stejnou závaznost jako část textová. Díky tomu odpadla nutnost zařazování úplných seznamů nemovitostí s různým režimem péče, neboť ji nahradilo zobrazení ve výkresech. Do obsahu plánů ochrany byl také zařazen další sledovaný jev ÚAP, totiž urbanistické hodnoty, což má klíčový význam právě pro KPZ. Jedině u KPZ má třídění zastavěných oblastí podle památkové hodnoty smysl, neboť pouze v nich se nacházejí kromě jiného také území s narušenými urbanistickými hodnotami.[11] Protože příslušný sledovaný jev ÚAP byl již v roce 2018 rozšířen novelou vyhlášky č. 13/2018 Sb.[12] též o krajinnou složku

■ **Poznámky**

3 Https://geoportal.npu.cz/webappbuilder/apps/100/, vyhledáno 11. 11. 2025.

4 Zatímco na mnohé sídelní památkové rezervace a památkové zóny upozorňují při cestování krajinou charakteristické hnědé informační tabule u silnic, KPZ je – podobně jako národní parky nebo chráněné krajinné oblasti – nemají a tabule případně akcentují jen některou významnou stavební památku na jejich území.

5 *Ochrana a péče o historickou kulturní krajinu prostřednictvím institutu krajinných památkových zón* (kód projektu DF12P01OVV001), projekt financovaný v letech 2012–2015 z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje Národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstva kultury České republiky, http://www.kpz-naki.cz/, vyhledáno 11. 11. 2025.

6 Karel Kuča (ed.) – Věra Kučová – Alena Salašová a kol., *Krajinné památkové zóny České republiky*, Praha 2015.

7 Kniha samozřejmě neobsahuje čtyři KPZ prohlášené po její uzávěrce, tedy KPZ Kladrubské Polabí (2015), Kladská (2020), Žatecká chmelařská krajina (2021) a Pravětín-Skláře-Veselka (2024).

8 Karel Kuča – Irena Kratochvílová – Věra Kučová, *Plány ochrany památkových rezervací a památkových zón. Metodika připravená na základě vyhlášky MK ČR č. 420/2008 Sb.*, Praha 2012, kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón, nabyla účinnosti dne 1. 1. 2009. Praha, Národní památkový ústav a Ministerstvo kultury ČR.

9 Vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, později novelizovaná jako č. 458/2012 Sb.

10 Https://www.e-sbirka.cz/sb/2023/3/2023-07-01?zalozka=souvislosti, vyhledáno 11. 11. 2025.

11 „Sídelní“ chráněná území naopak vždy spadají do nejvyšší kategorie urbanistických hodnot, a proto jsou také chráněna z titulu památkového zákona, což stačí v úvodu konkrétního plánu ochrany konstatovat. Případné narušení urbanistických hodnot se v takovém území omezuje na jednotlivé nemovitosti či jejich skupiny a tuto skutečnost lze vyjádřit jinými nástroji tohoto dokumentu.

12 Https://mmr.gov.cz/getmedia/8fe86e-45-0267-46e6-988c-95a8bdc90151/2018_I_31_500-2006-Srovnavaci-text-, vyhledáno 11. 11. 2025.

3

Obr. 3. *KPZ Novohradsko. Jádrem této KPZ je idealizovaná „přírodní" krajina Tereziina údolí s umělým vodopádem. Foto: Karel Kuča, 2013.*

(urbanistické a krajinné hodnoty),[13] promítlo se totéž i ve vyhlášce č. 3/2023 Sb., kam byly mimoto v předstihu zařazeny i znaky historické kulturní krajiny.[14] Tyto se následně, vyhláškou č. 157/2024 Sb.,[15] staly také součástí sledovaných jevů ÚAP. Praktické uplatnění těchto změn se souběžně ověřovalo na plánu ochrany KPZ Náměšťsko (stejným řešitelským kolektivem Fakulty stavební ČVUT, který byl zapojen do popisovaných projektů NAKI). Ministerstvo kultury od roku 2024 začalo na zpracování plánů ochrany finančně přispívat[16] (další podporu na přípravu těchto plánů poskytují některé kraje). Aktuální požadavky na obsah a formu zpracování plánů ochrany od roku 2024 reflektuje zcela přepracovaná metodika plánů ochrany.[17] Lze bez přehánění konstatovat, že právě vyhláška č. 3/2023 Sb. a z ní vycházející novelizovaná metodika plánů ochrany jsou jedním z vůbec nejdůležitějších přínosů celého komplexu projektů vědy a výzkumu představovaných v tomto článku, protože jde o jasnou aplikaci výsledků výzkumu do praxe.

V aktuální metodice plánů ochrany se plně promítá *Metodika identifikace a klasifikace území s krajinnými hodnotami*,[18] pracující i se znaky historické kulturní krajiny (viz níže), i starší *Metodika identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami*[19] a také *Metodika klasifikace staveb podle památkové hodnoty*[20] (ta s mírnými modifikacemi, které jsou dány změnami názvů či vymezení některých sledovaných jevů ÚAP); dvě posledně uvedené metodiky vznikly v rámci jiného výzkumného projektu.[21] Aplikace urbanistických hodnot umožňuje rozlišit na území KPZ případná území nejvyšší kategorie (s dochovanými urbanistickými hodnotami a architektonicky cennou zástavbou), vykazující hodnoty srovnatelné se (sídelní) památkovou zónou, od území urbanisticky méně hodnotných či zcela nehodnotných – a díky tomu pro ně také stanovit různou míru osvobození od povinnosti vyžádat si předem závazné stanovisko nebo rozhodnutí podle § 14 odst. 2 památkového zákona, reflektující reálný dopad zamýšlených stavebních změn na obraz okolní (hodnotné) krajiny.

Druhý projekt

Vraťme se nyní v čase zpět k dalším řešeným projektům. Projekt[22] navazující na KPZ se zaměřil na historickou kulturní krajinu na území celé České republiky, tedy zejména na území dosud památkovou legislativou nechráněná. Šlo mimo jiné o reakci na usnesení vlády České republiky č. 266 ze dne 15. 4. 2015 k návrhu Státní

■ **Poznámky**

13 Krajinné hodnoty, tedy hodnoty historické kulturní krajiny (protože pro hodnoty z hlediska ochrany přírody a krajiny jsou určeny jiné sledované jevy ÚAP), nemají pro KPZ a plány ochrany větší význam, protože celé území KPZ je územím s nejvyšším stupněm krajinných hodnot. Například v našich třech lázeňských památkových rezervacích je nyní možno rozdělit jejich území na urbanistické hodnoty v intravilánech a krajinné hodnoty v okolní lázeňské krajině. Krajinné hodnoty jsou naopak zásadní pro deklaraci hodnot těch území, která z titulu památkového zákona chráněna nejsou.

14 Právě ty byly v původní vyhlášce č. 420/2008 Sb. nejvíce postrádány.

15 Vyhláška č. 157/2024 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu.

16 Https://mk.gov.cz/program-regenerace-mestskych-pamatkovych-rezervaci-a-mestskych-pamatkovych-zon-cs-282, vyhledáno 11. 11. 2025.

17 Karel Kuča a kol., *Plány ochrany památkových rezervací a památkových zón. Metodika připravená na základě vyhlášky Ministerstva kultury č. 420/2008 Sb.*, 2., aktualizované a doplněné vydání, Praha 2024, kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón, ve znění vyhlášky č. 3/2023 Sb. Online: https://mk.gov.cz/metodika-k-vydavani-planu-ochrany-pamatkovych-zon-a-rezervaci-cs-257, vyhledáno 11. 11. 2025.

18 Karel Kuča – Jiří Kupka – Ivan Vorel – Simona Vondráčková, *Metodika identifikace a klasifikace území s krajinnými hodnotami. Metodika s osvědčením Ministerstva kultury*, Praha 2022, dostupné z: https://www.krapr-naki.cz/clanky/publikace-a-vystupy/ nebo https://sovamm.cz/wordpress/wp-content/uploads/2025/11/metodika_krajinnych_hodnot.pdf, vyhledáno 11. 11. 2025.

19 Karel Kuča – Věra Kučová, *Metodika identifikace a klasifikace území s urbanistickými hodnotami. Metodika s osvědčením Ministerstva kultury*, Praha 2015, dostupné z: https://www.npu.cz/cs/e-shop/18517-metodika-identifikace-a-klasifikace-uzemi-s-urbanistickymi-hodnotami, vyhledáno 11. 11. 2025.

20 Karel Kuča – Věra Kučová, *Metodika klasifikace staveb podle památkové hodnoty. Metodika s osvědčením Ministerstva kultury*, Praha 2015, dostupné z: https://npu.cz/cs/e-shop/18519-metodika-klasifikace-staveb-podle-pamatkove-hodnoty, vyhledáno 11. 11. 2025.

21 Projekt *Kulturně historicky cenná území jako součást národní a kulturní identity České republiky. Metody identifikace hodnot historických sídel, parků a zahrad a jejich zachování* (kód projektu DF12P01OVV044) financovaný z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstva kultury České republiky, jehož řešitelem byl Národní památkový ústav.

22 Projekt *Identifikace a prezentace památkového potenciálu historické kulturní krajiny České republiky* (kód projektu DG16P02M034), financovaný v letech

4

Obr. 4. *KPZ Novohradsko, rybniční soustava u Janovky. Podstatnou část KPZ tvoří také cenná krajina rybníků i další typy historické kulturní krajiny. Foto: Karel Kuča, 2013.*

kulturní politiky na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025),[23] ve kterém se jako jeden z cílů (bod 3.1) stanovilo identifikovat, vymezit, zachovat a rozvíjet typické kulturní charakteristiky krajin České republiky. Proto je potřeba (dle upřesňujícího bodu 3.1.1) pokračovat v programu krajinných památkových zón a zaměřit jej na typické (dosud uchované) části kulturní krajiny, a to včetně podpory geografického informačního systému (dále „GIS“). Účast resortu kultury na programech Ministerstva vnitra probíhala v rámci geoinfostrategie a harmonizace s EU prostřednictvím projektu INSPIRE, zaměřeného na sdílení a standardizaci prostorových dat. Gesce byla svěřena Ministerstvu kultury ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj.[24]

Aby mohl být úkol zodpovědně splněn, bylo nejprve třeba definovat specifika zájmu o krajinu z hlediska památkové péče, která nejsou stejná jako v oboru ochrany přírody a krajiny. Bylo zřejmé, že musí jít především o kulturní hodnoty, tedy specifické projevy lidské činnosti, které měly či mají na podobu krajiny zásadní vliv.

Pro základní typologické členění kulturních krajin v České republice bylo logické vyjít z myšlenek mezinárodního expertního grémia přijatých na 16. zasedání Výboru pro světové dědictví v prosinci 1992 v Santa Fé (USA), kde přední odborníci definovali kulturní krajiny takto: Kulturní krajiny představují kombinovaná díla přírody a člověka, která jsou dokladem vývoje lidské společnosti a sídel v průběhu historie, pod vlivem fyzikálních omezení a/nebo příležitostí daných jejich přírodním prostředím a vlivem postupných společenských, ekonomických a kulturních vlivů jak vnitřních, tak vnějších.

V Prováděcích směrnicích k naplňování Úmluvy o ochraně světového dědictví[25] jsou od té doby kulturní krajiny rozděleny do tří základních kategorií:

I. Komponovaná kulturní krajina navržená a vytvořená záměrně člověkem
II. Organicky vyvinutá krajina
II.a Reliktní nebo fosilní („zkamenělá“) krajina
II.b Kontinuální, stále se vyvíjející krajina
III. Asociativní kulturní krajina

Jednotlivé kategorie kulturní krajiny především pomáhají porozumět mnohovrstevnatosti hodnot každé konkrétní krajiny a zatřídění může napomoci při formulování priorit ochrany, regenerace či rekonstrukce některých jejích součástí a hodnotových atributů. Je také zřejmé, že málokterá konkrétní krajina spadá pouze do jediné z výše uvedených kategorií.

Řešitelský kolektiv se hned na počátku shodl na tom, že v rámci jednotlivých kategorií je potřeba vymezit více typů historické kulturní krajiny, přičemž právě na takovém detailnějším členění lze dokladovat specifika či odlišnosti krajin

■ **Poznámky**

2016–2020 z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje Národní a kulturní identity (NAKI II) Ministerstva kultury České republiky. Dostupné z: https://www.hik-k-naki.cz/, vyhledáno 11. 11. 2025.

23 Dostupné z: http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-politika/statni-kulturnipolitika-na-leta-2015--2020--s-vyhledem-do-roku-2025-252032/, vyhledáno 11. 11. 2025.

24 V podobném duchu navazuje i Státní kulturní politika 2026–2030+, která uvádí například opatření podpořit výzkum a evaluaci přínosů kulturní krajiny, památkových lokalit, vystavěného prostředí, veřejného prostoru a komunitní kultury pro wellbeing, edukaci, mezilidské vztahy, začlenění a soudržnost místních komunit; vytvářet rámce podpory pro vzdělávací a komunitní programy zaměřené na vztah ke krajině, vystavěnému prostředí, kulturnímu dědictví a místně zakotvenému učení. Dostupné z: https://www.mk.gov.cz/statni-kulturni-politika-cs-69, vyhledáno 11. 11. 2025.

25 Dostupné z: https://whc.unesco.org/en/guidelines/, vyhledáno 11. 11. 2025.

5

6

Obr. 5. *KPZ Osovsko. Geometricky komponovaná krajina alejí. Pohled z aleje směřující od Velkého Chlumce k zámku v Osově, vlevo v pozadí alej mezi osovským zámkem a Skřipelí. Foto: Karel Kuča, 2013.*

Obr. 6. *KPZ Římovsko je mimořádným příkladem krajiny poutních míst. Kaple křížové cesty u hostince. Foto: Karel Kuča, 2015.*

jednotlivých regionů či států. Typ historické kulturní krajiny představuje oblasti využívané obdobným způsobem nebo utvářené podle stejného hlediska, ale rozlišitelné na základě jejich výrazné a svébytné, vizuálně odlišné formy. Typologie byla navržena tak, aby jednotlivá specifika byla vzájemně jednoznačně rozlišitelná a srozumitelná. Pro lepší přehlednost jsou v rámci níže uvedeného členění některé typy krajin sloučeny do tematicky příbuzných skupin.

Nositeli významných kulturních hodnot jsou znaky historické kulturní krajiny. Základním předpokladem pro vymezení hodnotných částí historické kulturní krajiny a jejich zařazení do konkrétního typu je výskyt a dostatečná koncentrace hodnotných znaků, charakteristických pro určitý typ.

Metodika *Typologie historické kulturní krajiny České republiky* byla dokončena v roce 2020[26] a díky ní bylo na území České republiky definováno 34 typů historické kulturní krajiny. Představuje tak otevřený systém pro vymezování, třídění a hodnocení historických kulturních krajin na národní úrovni.

KATEGORIE I: Komponované krajiny
Skupina typů 1–5: Komponovaná krajina
Typ 1: Geometricky komponovaná krajina
Typ 2: Idealizovaná „přírodní“ krajina
Typ 3: Krajina kombinované kompozice
Typ 4: Krajina lázní
Typ 5: Krajina poutních míst

KATEGORIE II: Organicky vyvinuté krajiny
Typ 6: Obecná organicky vyvinutá krajina

Skupina typů 7–9: Krajina určená specifickým typem osídlení a/nebo formou organizace zemědělské půdy
Typ 7: Krajina se specifickou strukturou osídlení
Typ 8: Krajina strukturálně výrazných plužin
Typ 9: Krajina vrchnostenských sídel a dvorů

Skupina typů 10–12: Krajina určená dominantní vytrvalou zemědělskou kulturou
Typ 10: Krajina vinic
Typ 11: Krajina chmelnic
Typ 12: Krajina ovocných sadů

Skupina typů 13–18: Krajina určená dominantní formou hospodářského využití
Typ 13: Krajina rybníků
Typ 14: Krajina pastvin a luk
Typ 15: Krajina obor a lesů
Typ 16: Krajina hradišť
Typ 17: Krajina města
Typ 18: Krajina přehradních nádrží

Skupina typů 19–20: Turistická a trampská krajina
Typ 19: Turistická krajina
Typ 20: Krajina trampských osad

Skupina typů 21–25: Industriální krajina
Typ 21: Krajina hlubinné těžby
Typ 22: Krajina povrchové těžby
Typ 23: Krajina kamenolomů
Typ 24: Industriální krajina bez přímé vazby na těžbu
Typ 25: Lineární industriální krajina

Skupina typů 26–27: Militární krajina
Typ 26: Krajina pohraničních opevnění
Typ 27: Krajina vojenských prostorů

■ **Poznámky**

26 Marek Ehrlich – Karel Kuča – Věra Kučová a kol., *Typologie historické kulturní krajiny České republiky. Metodika s osvědčením Ministerstva kultury*, České Budějovice 2020, dostupné z: https://www.npu.cz/cs/e-shop/78178-typologie-historicke-kulturni-krajiny-ceske-republiky, vyhledáno 11. 11. 2025.

7

8

Obr. 7. *KPZ Hornická kulturní krajina Krupka, příklad reliktní krajiny hlubinné těžby. Montánní reliéf na Komáří hůrce. Foto: Karel Kuča, 2015.*

Obr. 8. *KPZ Hornická kulturní krajina Krupka. Obří propadlina na Komáří hůrce. Foto: Věra Kučová, 2012.*

KATEGORIE III: Asociativní krajiny
Typ 28: Krajina mýtů a legend

Skupina typů 29–34: Memoriální krajina
Typ 29: Krajina bojišť
Typ 30: Krajina vysídlených území
Typ 31: Krajina vyhlazených sídel
Typ 32: Krajina táborů utrpení a smrti
Typ 33: Krajina jiných významných historických událostí
Typ 34: Krajina se vztahem k významné osobnosti

Komentář k jednotlivým typům přesahuje možnosti tohoto pojednání, jejich názvy mimoto dostatečně vyjadřují, co je jejich obsahem.

Metodika pracuje se dvěma důležitými pojmy. Prvním je jednotka historické kulturní krajiny, která tvoří územně omezený výsek krajiny vyznačující se vysokou koncentrací znaků historické kulturní krajiny jednoho konkrétního typu – takovým znakem by mohly být např. rybníky a s nimi spojená vodní díla v krajině rybníků. Na takovém území se však většinou vyskytují i znaky jiných typů nebo znaky obecné, nevázané na konkrétní typ krajiny. Pokud i ony vykazují výraznější koncentraci, vymezí se další jednotka historické kulturní krajiny příslušného jiného typu, která může mít odlišný územní rozsah. Druhým důležitým pojmem v metodice je celek historické kulturní krajiny. Ten je tvořen jednotkou nebo souhrnem několika zčásti či zcela se překrývajících jednotek historické kulturní krajiny. Většina celků patří k jedinému typu historické kulturní krajiny, některé však díky zastoupení více jednotek mohou reprezentovat typů více, jeden z nich je však téměř vždy dominantní.

Konkretizaci typologie představila obsáhlá publikace *Historické kulturní krajiny České republiky* vydaná v roce 2020,[27] která přibližuje celkem 120 konkrétních území (tedy celků historické kulturní krajiny) v rámci jednotlivých 34 typů. Všechna vybraná území jsou doplněna mapou, v níž ale nejsou vymezeny hranice popisovaných celků. Text k jednotlivým územím je zaměřen na tu etapu jejich vývoje, která odpovídá konkrétnímu typu, do něhož jsou zařazena. Publikace je bohužel širší veřejnosti obtížně dostupná, protože byla připravena jako neprodejná (podobně jako mnoho jiných publikací vzniklých z účelových projektů vědy a výzkumu).

Třetí projekt

Třetí projekt[28] se zaměřil na praktické přístupy k územní ochraně historické kulturní krajiny. Aby bylo možné tyto přístupy systematicky uplatňovat, musela metodika typologie historické kulturní krajiny zahrnout všechny její výše uvedené typy, tedy bez předběžné selekce. Přitom je zřejmé, že z hlediska případné památkové ochrany (ale i pouhého zviditelnění v rámci sledovaného jevu ÚAP „Urbanistické a krajinné hodnoty“) nejsou všechny typy historické kulturní krajiny stejně vizuálně srozumitelné a pro uplatnění reálné památkové ochrany vhodné. Jinými slovy, typologický rámec musí být úplný, zatímco praktická ochrana je nutně diferencovaná. Je logické, že typy z kategorie komponované krajiny mezi ně patří v podstatě všechny. Naopak z kategorie asociativních krajin to budou zejména významná bojiště, zvláště ta s vyšším počtem memoriálních památek (ta již většinou existující KPZ

■ **Poznámky**

27 Karel Kuča (ed.) – Ondřej Malina – Alena Salašová a kol., *Historické kulturní krajiny České republiky*, Průhonice 2020.

28 *Praktické přístupy k územní ochraně historické kulturní krajiny* (kód projektu DG20P02OVV019), projekt výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI II) financovaný v letech 2020–2022 z Programu aplikovaného výzkumu a vývoje Národní a kulturní identity (NAKI II) Ministerstva kultury České republiky. Tohoto projektu se účastnil pouze VÚKOZ a ČVUT. Dostupné z: https://www.krapr-naki.cz/, vyhledáno 11. 11. 2025.

9

10

Obr. 9. *KPZ Bojiště u Hradce Králové. Naše nejcennější krajina bojišť s mimořádným počtem větších i malých památníků ve volné krajině i v sídlech. Máslojedy, vojenský hřbitov na okraji vsi. Foto: Karel Kuča, 2014.*

Obr. 10. *KPZ Bojiště u Hradce Králové. Chlum, pomník rakouského I. armádního sboru. Foto: Karel Kuča, 2006.*

pokrývají), zatímco řada jiných může být spíše předmětem ochrany krajinného rázu či vlastivědných aktivit a mohou se na ně zaměřit jiné typy paměťových institucí či další subjekty. Kategorie organicky vyvinutých krajin pak zahrnuje dvě značně protichůdné množiny typů. Na jedné straně jsou to krajiny dlouhodobě udržitelné ve své historické produkční funkci, což jsou například krajiny rybníků, chmelnic, vinic či plužin. Na druhé straně jde o krajiny charakteristické exploatací přírodních zdrojů – typicky krajiny povrchových dolů, ale i další. Jejich historie je většinou krátká a po vyčerpání přírodních zdrojů jsou opuštěny. Ochrana výsledného historického stavu takovéto krajiny je jednak nereálná a jednak většinou postrádá smysl (snad kromě zachování jednoho charakteristického příkladu). Samozřejmě i zde existují výjimky, jako například krajiny středověké a novověké hlubinné těžby, některé krajiny kamenolomů či krajiny industriální.[29]

Právě uvedená hlediska sleduje v roce 2022 zveřejněná *Metodika identifikace a klasifikace území s krajinnými hodnotami*,[30] zaměřená zejména na typy krajin, kde by případná památková či jiná ochrana byla nejpotřebnější a také z hlediska veřejného zájmu nejlépe srozumitelná. Metodika ale vymezuje kategorie krajinné hodnoty území z hlediska památkové péče v celé kvalitativní škále – od nejhodnotnějších po zničené, respektive významně novodobě poškozené. Je logické, že předmětem zájmu památkové péče bude (podobně jako u urbanistických hodnot) především kategorie nejvyšší.

Čtvrtý projekt

Čtvrtý, v současnosti (do roku 2027) probíhající projekt[31] je zaměřen na historickou kulturní krajinu v ohrožení, které má nejrůznější podoby. Jeden druh ohrožení představují důsledky klimatické změny, další pak civilizační změny, zejména připravované či potenciální záměry stavební povahy včetně liniových staveb. Ohrožena je ale jakákoli krajina, která není památkově chráněna. Menší míru ohrožení vykazují území chráněná z titulu zákona o ochraně přírody a krajiny, ale tato ochrana nemusí dostatečně pokrývat všechny aspekty kulturních hodnot území, což je logické, neboť odborné vybavení a zaměření orgánů ochrany přírody a krajiny sleduje primárně zájmy živé i neživé přírody.

■ **Poznámky**

29 Na půdě NPÚ se v současné době zpracovává návrh na prohlášení krajinné památkové zóny Karviná zahrnující opuštěnou post-těžební krajinu moderní hlubinné těžby černého uhlí s četnými archeologickými relikty, charakterizovanou i výraznými poklesy úrovně terénu.

30 Kuča–Kupka–Vorel–Vondráčková (pozn. 18).

31 *Historická kulturní krajina v ohrožení a její vize v kontextu soudobých proměn* (kód projektu DH23P03OVV006), projekt financovaný v letech 2023–2027 z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity (NAKI III) Ministerstva kultury České republiky. Tohoto projektu se účastní VÚKOZ, ČVUT a MENDELU, viz: https://www.ovhikk-naki.cz/, vyhledáno 11. 11. 2025.

11

12

Obr. 11. *KPZ Bojiště u Hradce Králové. Les Svíb, křižovatka Aleje mrtvých s přístupovou cestou z Čistěvsi, při níž stojí čtyři pomníky: v popředí pomník 2. praporu rakouského 21. pěšího pluku, vlevo pomník 1. polního pluku rakouských polních myslivců. Foto: Karel Kuča, 2015.*

Obr. 12. *KPZ Bojiště u Slavkova. Nejproslulejší krajině bojišť v České republice dominuje Mohyla míru u vsi Prace, která je v podstatě jedinou výraznou memoriální památkou celého území. Foto: Karel Kuča, 2013.*

Ambicí kolektivu ČVUT, jehož je autor tohoto článku součástí, se stala aplikace předchozích výsledků řešených projektů, zejména *Typologie historické kulturní krajiny* a *Metodiky identifikace a klasifikace území s krajinnými hodnotami* v praxi a pro celé území České republiky. Cílem bylo identifikovat a prostorově (v mapě) vymezit pokud možno všechna cenná území historické kulturní krajiny v České republice, která nejsou chráněna z titulu památkového zákona. Pozornost byla přitom zaměřena na typy historické krajiny, ke kterým má památková péče nejblíže. Krajiny rybníků, krajiny strukturálně výrazných plužin, krajiny vinic, krajiny chmelnic a krajiny poutních míst byly vymezeny všechny, z některých dalších typů pak alespoň nejvýraznější případy, zvláště ty, které lze řadit do typu „Obecná organicky vyvinutá krajina“. Právě u nich byla využita i většina námětů na nové KPZ z konce 90. let (viz výše). Celkem bylo vymezeno 664 území, takže je zřejmé, že prohlášení KPZ bude reálné jen u malého počtu z nich. Ale i sama deklarace hodnoty zakreslením v mapě může k jejich zachování přispět. V roce 2025 byl tento projekt dokončen zveřejněním bezešvé interaktivní mapy s hranicemi (polygony) všech takových území, jejich pojmenováním a velmi stručnou charakteristikou.[32] Území jsou deklarována jako součást sledovaného jevu ÚAP „Urbanistické a krajinné hodnoty“. Toto téma je podrobněji představeno v samostatném článku v rámci tohoto čísla *Zpráv památkové péče*.[33]

Článek je zpracován jako výstup projektu Historická kulturní krajina v ohrožení a její vize v kontextu soudobých proměn (kód projektu DH23P030VV006), financovaného v letech 2023–2027 z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity (NAKI III) Ministerstva kultury České republiky. Tohoto projektu se účastní VÚKOZ, ČVUT a MENDELU.

Ing. arch. Karel KUČA
ČVUT v Praze, Fakulta stavební
karel.kuca@gmail.com

Poznámky

32 Mapa je aktuálně dostupná na adrese arcg.is/10e-1mW2, vyhledáno 11. 11. 2025. V roce 2025 byla mapa také certifikována ze strany Ministerstva kultury.

33 Karel Kuča, Vymezení cenných území historické kulturní krajiny v České republice, v tomto čísle časopisu, s. 323–336.

OBSAH ROČNÍKU

Obsah a rejstřík časopisu Zprávy památkové péče, ročník 85, 2025
Zpracoval Milan Kudyn

Ročník tvoří 4 čísla o celkovém rozsahu 408 stran. Obsah je řazen abecedně podle jmen autorů. Číslice před lomítkem udává číslo časopisu, čísla za lomítkem udávají strany. Obsahy čísel s anotacemi článků naleznete na http://zpp.npu.cz.

Obsah ročníku 85

ADAMCOVÁ, Kateřina. *„Člověk je jako stopa v písku smytá přílivem." Vzpomínka na PhDr. Vratislava Nejedlého, CSc. (* 1950 – † 2025)*..... č. 3 / str. 264

ADAMCOVÁ, Kateřina. *Společně na cestě krajinou restaurování. Rozhovor s Janem Bradnou o Vratislavu Nejedlém*..... č. 3 / str. 265

BAYER, Karol; VÁCHA, Zdeněk. *Vzpomínka na doc. Manfreda Kollera (*1941 – † 2025)*.....č. 2 / str. 166

CENKOVÁ, Pavla; HOMOLA, Aleš. *Kometa nad Brnem. Výstavba Masarykovy čtvrti v letech 1919–1925*..... č. 2 / str. 87

FACINCANI, Filip. *Jan Muk. Osobnost lidská a vědecká (1935–1994)*..... č. 3 / str. 280

FALTÝNEK, Vilém. *Restaurování kovů a jiná přehlížená řemesla. Rozhovor s Ivanem Houskou*.....č. 1 / str. 59

GAUDEK, Tomáš. *Tabernákl z dílny Bernarda Daddiho: rodinná památka rodu Collaltů*..... č. 3 / str. 215

HÁJEK, Karel. *Budoucnost výpravní budovy nádraží Rakouské severozápadní dráhy v Děčíně*..... č. 3 / str. 252

HNILICA, Ondřej. *Věž kostela sv. Jakuba v Telči jako svědectví dobového statického zajištění z 60. let 20. století*.....č. 2 / str. 145

CHOTĚBOR, Petr. *Přehled péče o katedrálu sv. Víta na Pražském hradě v letech 2011–2023*..... č. 1 / str. 68

JACKSON, Ladislav. *Architekt jako zaměstnanec: architekt a urbanista Maxmilián Šimáček (1867–1944)*.....č. 1 / str. 33

JUNEK, David. *Obrazárna hrabat z Hohenemsu v Poličce – historické souvislosti a nynější zpřístupnění*.....č. 2 / str. 168

KOPECKÁ, Ivana; TARANTOVÁ, Kateřina. *Léčiva barokní lékárny*..... č. 4 / str. 373

KOVÁŘÍK, Zdeněk; TIŠLOVÁ, Renata; MÍCHALOVÁ, Zdeňka. *Výzkum štukové výzdoby v kapli Všech svatých na zámku v Telči – mezi dějinami umění, technologií a restaurováním*.....č. 1 / str. 3

KRATOCHVÍL, Petr. *Zahraniční přístupy k regulaci vstupu novostaveb do historického prostředí. Aktuální tendence z pohledu historika současné architektury*..... č. 4 / str. 291

KREJČIŘÍK, Přemysl; ŠTĚRBOVÁ, Martina; BÁRTOVÁ, Pavla. *Obnova zámeckých zahrad státního zámku v Lysicích*..... č. 4 / str. 349

KŘÍŽOVÁ, Lucie. *UNESCO Sites Navigator – nový globální geoportál pro nejcennější místa planety*.....č. 4 / str. 388

KUČA, Karel. *Historická kulturní krajina jako téma výzkumných projektů NAKI*.....č. 4 / str. 314

KUČA, Karel. *Veduty. Historická zobrazení měst českých zemí od nejstarších dob do poloviny 19. století*.....č. 1 / str. 78

KUČA, Karel. *Vymezení cenných území historické kulturní krajiny v České republice*.....č. 4 / str. 323

KUČOVÁ, Věra. *Česká republika poprvé členem Výboru pro světové dědictví a co to znamená*..... č. 4 / str. 383

KURIC, Alexander. *Obnova památek je navýsost tvůrčí disciplína. Rozhovor s prof. Ing. arch. akad. arch. Václavem Girsou*.....č. 2 / str. 162

LEHNERTOVÁ, Martina; STARÁ, Ludmila. *Zpráva z konání metodických dnů specialistů v Ostravě*.....č. 2 / str. 173

MAREK, Petr. *Staré hraniční kameny na historické hranici Čech a Moravy novými kulturními památkami?*..... č. 1 / str. 20

NAČERADSKÁ, Petra. *Po stopách šlechtických rodů: Habsburkové – domovem i v Českých zemích*..... č. 1 / str. 64

OLŠAN, Jiří. *Obnova zahradní úpravy letohrádku Bellarie v českokrumlovské zámecké zahradě*.....č. 4 / str. 368

PÁCAL, Martin. *Kompletní stavební obnova zahrady a zahradnictví na zámku Lysice*..... č. 4 / str. 358

PANÁČEK, Michal; JAKUBEC, Pavel; ŘEŘICHA, Petr; FAJMAN, Petr. *Historie a záchrana kamenného klenbového mostu v Poniklé na řece Jizeře*..... č. 2 / str. 130

REJHA, Adam. *Svoz Pinkas Praha – sociologicko-historická sonda do osudů sbírky rodiny Pinkasů*..... č. 3 / str. 203

RYŠAVÝ, Radek. *Národní památkový ústav oslavil Rok italské šlechty*..... č. 4 / 396

SCHRÁNILOVÁ, Anna. *Výtvarná výzdoba interiérů obchodního domu Družba v Praze*..... č. 3 / str. 235

SKALICKÝ, Petr; KOVAŘÍK, Viktor; KUNEŠ, Petr. *Ohlédnutí za radostným životem PhDr. Vratislava Nejedlého, CSc. (1950–2025)*..... č. 3 / str. 271

SLABÝ, Lukáš. *Příspěvek k poznání historizující přestavby zámku Hluboš za Oettingen-Wallersteinů jako podnět k jeho záchraně a prezentaci*.....č. 2 / str. 118

SLAVÍK, Jiří. *Renesanční a manýristické štukatérství v Čechách a na Moravě*..... č. 1 / str. 79

STANOVSKÁ, Johana. *Mezinárodní den archeologie 2025 v NPÚ*..... č. 4 / str. 392

STRAKOŠ, Martin. *Bohumil Hypšman (1878–1961): Wagnerův žák ve službě Libušině a památkové hodnoty historického města*..... č. 3 / str. 183

ŠABATOVÁ, Lenka; ZBRANEK, Hynek; DEJMAL, Miroslav. *Poznatky stavebněhistorických a archeologických výzkumů k vývoji zámecké zahrady v Lysicích*.....č. 4 / str. 337

ŠIMKOVÁ, Zdislava. *Komparace přístupů k památkové ochraně moderní architektury v kontextu dobových ideových vlivů*..... č. 1 / str. 48

TRUXOVÁ, Ina; BÁRTA Tomáš. *Rehabilitace zahrad zámeckého areálu Lysice z pohledu odborného garanta, specialisty na památky zahradního umění a vedoucího údržby zahrady* ..... č. 4 / str. 361

VEVERKA, Lukáš. *Hotel Rosol: pelhřimovské drama o třech dějstvích* ..... č. 2 / str. 107

VRÁNA, David. *Slánský versus Fišer. Restaurátorský konflikt ve stínu Vítězného února* ..... č. 4 / str. 297

ZEMAN, Jaroslav. *ATÚ: automatické telefonní ústředny: společnost, technologie, architektura* ..... č. 3 / str. 281

ŽÁK, Jakub. *Umělecká sbírka Jindřicha Bělohříbka na jeho zámku ve Vinoři* ..... č. 3 / str. 223

Rejstřík jmenný, věcný, místní

altán 358, 360, 366
antika 79
architektura barokní 65, 73, 90, 120n, 162, 170, 187, 194, 198,226
architektura funkcionalistická 48n, 105, 106, 184n, 283
architektura historizující 90, 121n, 187n, 198, 202
architektura industriální 321, 322, 324, 326, 330, 335
architektura moderní 43n, 48n, 87n, 117, 183n
archiválie 23n, 33n, 78n, 87, 99, 107n, 121n, 138n
avantgarda 184, 185, 194, 196, 198
baroko 36, 65, 73, 80, 120n, 155n, 166, 168, 198, 226, 268n, 311, 341, 349n, 373
barokní léčiva 373n
Bárta, Tomáš 361–367
Bártová, Pavla 349–357, 402
Beamtenheim (Německá úřednická čtvrť) 89–90, 106, 175
Bellarie 368, 369, 371, 372
Berger, Alfred 292, 399
Bělohříbek, Jindřich 223n
Benátská charta 292
beton pohledový 136, 250, 345
Bradna, Jan 265n
Bráf, Antonín 186–187
bronz 230, 242, 248
brněnský památkový úřad 300
Brno, Masarykova čtvrť 87–106
bydlení 37, 51, 88, 201, 257
cenná krajinná území 317, 322, 323n
cenné interiéry 3n, 36, 59, 65n
Cerroni, Jan Petr 4, 5
církevní objekty 147n
Collalto, rod 215n
Courtauld Institute, Londýn 215–222
česko-moravská hranice 20
Český Krumlov 268n
Daddi, Bernardo 215n
Děčín 252–263
Dejmal, Miroslav 337–348
dekorace nástěnná 242n, 272n
dendrochronologie 4, 5
detaily architektonické 256n
digitální prezentace památek 388–391
dlažba 346n
dokumentace 297n
Dominăček z Písnice, Zikmund 6
Družba (obchodní dům) 235–251
dřevěné konstrukce 340n
dřevořezba 17, 78, 230
Ebenezer, Howard 90
Ericera, Antonio 4

ZPRÁVY PAMÁTKOVÉ PÉČE
ročník 85 / 2025 / číslo 4

Časopis státní památkové péče
ISSN 1210-5538
Praha, květen 2026
Recenzovaný časopis
Vydává Národní památkový ústav, generální ředitelství, Valdštejnské nám. 3/162, 118 01 Praha 1
s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky.
Vychází 4x ročně. Rozsah jednoho ročníku včetně příloh činí přibližně 500 stran.

Číslo sestavila redakce
Šéfredaktor: doc. PhDr. Magdalena Nespěšná Hamsíková, Ph.D.
Redakce: Mgr. Karolina Krejčiříková, Mgr. Milan Kudyn, Mgr. Tereza Panošková, Mgr. Lukáš Hyťha, MgA. Gabriela Zelenková
Překlad do angličtiny: Bryce Belcher
Jazyková korektura: Mgr. Jitka Míšková
Grafická úprava, sazba: Petr Liška
Redakční rada: Mgr. Kateřina Adamcová, Ph.D., Mgr. Jakub Bachtík, Ph.D., prof. Dr hab. Waldemar Józef Deluga, Mgr. Martin Gaži, doc. PhDr. Stanislava Bönde Gogová, Ph.D., prof. Ing. arch. Pavel Gregor, Ph.D., doc. PhDr. Martin Horáček, Ph.D., Mgr. Lukáš Hyťha, Ing. arch. Petr Chotěbor, CSc., Dr. Alena Janatková, Mgr. et Mgr. Kornélia Kolářová Takácsová, Th.D., Ph.D., Dipl.-Ing. Dr. techn. Miloš Kruml, Ing. arch. Karel Kuča, Dott. Jana Michalčáková, Ph.D. et Ph.D., doc. MgA. Adam Pokorný, Ph.D., doc. PhDr. Josef Štulc, Mgr. Martin Tomášek, Ph.D., Mgr. Kristina Uhlíková, Ph.D.

Adresa redakce: ZPP, Valdštejnské nám. 3/162, 118 01 Praha 1
e-mail: gnr.redakce@npu.cz, web: http://zpp.npu.cz
Tisk: fronte, s. r. o., Studánecká 1120, Bílé Předměstí, 530 03 Pardubice

Předplatné: Zajišťuje SEND Předplatné s.r.o., send@send.cz, 225 985 225, 777 333 370, https://send.cz/casopis/11322/zpravy-pamatkove-pece#predplatne
Roční předplatné ročníku 85 je 680 Kč. Cena jednotlivého čísla ročníku 85 je 185 Kč
Informace k předplatnému: MgA. Gabriela Zelenková, zelenkova.gabriela@npu.cz, + 420 778 410 899

Pokyny pro autory příspěvků naleznete na http://zpp.npu.cz

Registrace povolena pod č. MK ČR 5993. MIČ 47 992.
Podávání novinových zásilek povoleno RRP Bratislava, č. j. 465 – RRP/952 ze dne 18. 1. 1995.

Časopis je zařazen v Seznamu recenzovaných neimpaktovaných časopisů (periodik) vydávaných v České republice, vedeném Radou pro výzkum, vývoj a inovace. Od roku 2021 je indexován v databázi EBSCO.
Příspěvky v rubrice Studie z památkové péče jsou recenzované, s výjimkou příspěvku Historická kulturní krajina jako téma výzkumných projektů NAKI. Příspěvky v ostatních rubrikách jsou nerecenzované.

Nevyžádané rukopisy nevracíme. Za původnost a věcnou správnost uveřejněných příspěvků odpovídají autoři. Obsah příspěvků nemusí souhlasit se stanoviskem vydavatele. Všechna práva k obsahu příspěvků a otištěné dokumentaci náležejí autorům. Jakékoliv další převzetí obsažených údajů musí být doloženo uvedením pramene (§ 31 autorského zákona).
Vydavatel žádá o zaslání případné recenze či publikace citující z časopisu Zprávy památkové péče. Vydavatel neodpovídá za obsah inzerátů a jejich pravdivost (viz § 5 tiskového zákona). Podle § 2914 občanského zákoníku nenese odpovědnost za způsobené škody. Použití inzerovaných výrobků či služeb v jednotlivých případech nezakládá souhlasné stanovisko výkonného orgánu památkové péče.

Uzávěrka čísla 4 byla ke dni 31. 8. 2025

Obr. na 1. straně obálky – *Pohled na panorama Valče na úpatí Doupovských hor s vrcholně barokním kostelem Nejsvětější Trojice, trojičním sloupem se sochami od M. B. Brauna a areálem státního zámku Valeč. Foto: Karel Kuča, 2012.*
Obr. na 2. straně obálky – *Marte.Marte Architekten, Landesgalerie Niederösterreich, Krems an der Donau. Foto: Petr Kratochvíl, 2021.*
Obr. na 4. straně obálky – *Státní zámek Lysice, zámecká zahrada, prostor Kapucínky s pohledem směrem k zámku. Foto: Ina Truxová, 2025.*
Obr. u editorialu – *Detail jihovýchodního průčelí letohrádku Bellarie v Českém Krumlově. Foto: Josef Seidel, 1913. SOA Třeboň, OSFS Český Krumlov, sbírka fotografií Český Krumlov, inv. č. 1164.*

Do čísla 4/2025 přispěli:

Ing. Tomáš BÁRTA, NPÚ, ÚPS v Kroměříži, barta.tomas@npu.cz /
Ing. Pavla BÁRTOVÁ, Ústav biotechniky zeleně, Mendelova univerzita v Brně, xzenozic@node.mendelu.cz /
Mgr. Miroslav DEJMAL, Ph.D., Ústav archeologie a muzeologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity a Archaia Brno, z. ú., miroslav.dejmal@phil.muni.cz /
Ing. Ivana KOPECKÁ, Národní technické muzeum, Praha, ivana.kopecka@ntm.cz /
Prof. PhDr. Petr KRATOCHVÍL, CSc., NPÚ, ÚOP v Brně, kratochvil.petr@volny.cz /
Doc. Ing. Přemysl KREJČIŘÍK, Ph.D., Ústav biotechniky zeleně, Mendelova Univerzita v Brně, premysl.krejcirik@mendelu.cz /
Mgr. Lucie KŘÍŽOVÁ, MA, NPÚ, Generální ředitelství v Praze, krizova.lucie@npu.cz /
Ing. arch. Karel KUČA, ČVUT v Praze, Fakulta stavební, karel.kuca@gmail.com /
Ing. arch. Věra KUČOVÁ, NPÚ, Generální ředitelství v Praze, kucova.vera@npu.cz /
Ing. Jiří OLŠAN, NPÚ, státní hrad a zámek Český Krumlov, olsan.jiri@npu.cz /
PhDr. BcA. Martin PÁCAL, NPÚ, Generální ředitelství v Praze, pacal.martin@npu.cz /
Bc. Radek RYŠAVÝ, NPÚ, ÚPS v Kroměříži, rysavy.radek@npu.cz /
Mgr. Johana STANOVSKÁ, NPÚ, Generální ředitelství v Praze, stanovska.johana@npu.cz /
Mgr. Lenka ŠABATOVÁ, NPÚ, ÚOP v Brně, sabatova.lenka@npu.cz /
Ing. Martina ŠTĚRBOVÁ, Atelier Krejčiříkovi, s. r. o., Martina.Zimmmer@seznam.cz /
Mgr. Kateřina TARANTOVÁ, Národní památkový ústav, klášter Zlatá Koruna, tarantova.katerina@npu.cz /
Ing. Ina TRUXOVÁ, NPÚ, Generální ředitelství v Praze, truxova.ina@npu.cz /
Bc. David VRÁNA, ÚDU AV ČR, Oddělení dokumentace, vrana@udu.cas.cz/
Mgr. Hynek ZBRANEK, Muzeum města Brna, p. o., a Archaia Brno, z. ú., zbranek@muzeumbrna.cz.

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ISSN 1210-5538 ZPRÁVY PAMÁTKOVÉ PÉČE / 85 / 2025 / 4

ISSN 1210-5538
54
9 771210 553006